

**Semnal editorial și publicistic - Nicolae Iorga, așa cum l-au cunoscut, ediție îngrijită
de Pr. Alexandru Stănciulescu Bârda, Editura „Cuget Românesc”, Bârda – Malovăț –
Mehedinți, 2012, 271 pagini...**

De la bun început, doresc să recunosc și să dezvălui adevărul că am apreciat întotdeauna, cărțile pe care le-a scris *Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda*, precum și toată activitatea sa pastoral-misionară, cultural – spirituală și apologetic – duhovnicească, caracterul și cultura foarte vastă și solidă de care dispune, de asemenea (și) dragostea sfinției sale pentru cultura, arta și spiritualitatea autentică!... Sunt de-a dreptul impresionat de capacitatea și puterea preacucerniciei sale de muncă susținută, pe care o desfășoară și acum, și bine face că are această atitudine față de viață, față de semenii și cunoscuții lui ce nu sunt puțini și care, dacă sunt sinceri, îl apreciază și îl admiră foarte mult, fiindu-i cât se poate de recunoscători, așa cum încerc să-i fiu și eu!...

Cu alte cuvinte, așadar, Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda este și ne este (re)cunoscut ca un intelectual rafinat, personalitate enciclopedică, vrednic misionar și apologet, autentic liturghisitor și slujitor al altarului străbun, precum și un neobosit condeier, scriitor, cărturar și participant activ la multe conferințe, simpozioane și manifestări culturale ori spirituale – momente și evenimente la care l-am întâlnit și cunoscut și eu, la manifestările cultural – spirituale și simpozioanele spiritual – academice, organizate în municipiul Drobeta Turnu Severin, de către Episcopia Severinul și Strehaiei, de acolo și de atunci rămânând, amândoi, într-o sinceră și nedisimulată prietenie duhovnicească și spirituală, de care ne bucurăm până astăzi, în mod reciproc, cultivând-o și sporind-o cu fiecare întâlnire, ce se consumă, întotdeauna, într-o atmosferă deosebită!...

Fiind un mare iubitor al neamului său, doctor în teologie și prolific scriitor, *Părintele Alexandru Stănciulescu-Bârda* este (și) un important paremiolog, prin tot ceea ce face dovedindu-se o personalitate enciclopedică. Este autorul a peste 30 de cărți, a peste 1.500 de articole și studii publicate în diverse ziare și reviste din țară și străinătate.

Pentru credința și sânguința cu care păstorește, din anul 1979, Parohia Malovăț, județul Mehedinți, fiind păstor duhovnicesc chiar în locurile sale natale (venind în această lume în satul Bârda (Pitulași), comuna Malovăț, județul Mehedinți, la 23 februarie 1953), este foarte iubit de întreaga comunitate. “Nu mă consider preot mai cu har decât ceilalți preoți sau sfânt. Nu noi stabilim gradul de sfințenie al cuiva, ci Dumnezeu este cel care ne cântărește. Noi trebuie să ne facem datoria noastră. Toți preoții primesc har la taina preoției atunci când sunt hirotoniți. Că unul lucrează mai mult sau altul mai puțin este treaba fiecăruia, meritul sau lipsa fiecăruia dintre noi. Nu știu dacă am făcut mai mult decât trebuia. Preoția nu este o meserie, preoția este o misiune și ca misiune nu este niciodată prea mult ceea ce faci. Întotdeauna trebuie să ai conștiința că nu ai făcut totul, că mai este ceva de făcut”, susține, cu sinceritate și modestie despre sine, *Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda, care, la începutul acestui an (23 februarie 2013) a împlinit frumoasa, rotunda și binecuvântata vârstă de 60 de ani.*

Fiind un mare iubitor de cultură, autentică și mărturisitoare, *Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda* a pus bazele Editurii “Parohia Malovăț”, sub titulatura căreia au fost publicate de-a lungul anilor peste 250 de titluri de cărți, unele chiar în zeci de mii de exemplare. Cărțile au ajuns în casele creștinilor din toată țara, cât și în străinătate până în Australia. „Cine sunt eu ca scriitor, de unde vin și unde mă duc? Sunt un simplu țăran cu ochelari, un „traistă-n băț și un scârța scârța pe hârtie!” Sunt călător de când mă știu pe drumurile vieții. Vin din raiul copilăriei și mă îndrept, tot mai ostenit și împovărat, spre poarta aceea mirifică, prin care voi

trece pe tărâmul celălalt, în lumea de vis și de dor a tinereții fără bătrânețe și a vieții fără de moarte. Înainte este doar un hățiș plin de măracini, în urmă vreau să las măcar o potecă, dacă nu voi putea mai mult!” (Alexandru Stănciulescu Bârda - Scrisoare Pastorală).

De mai bine de unsprezece ani încoace, la aceeași editură apare și o publicație bilunară care se numește “Scrisoare pastorală” și care este oferită gratuit credincioșilor din parohie și nu numai. Scrisoarea pastorală conține cuvinte de învățătură, atitudini la anumite aspecte din viața comunității locale ori de interes național, știri din viața parohiei, programul parohiei și multe alte lucruri care îi interesează pe oameni. “Ne-a prins foarte bine această publicație fiindcă ne simțim ca într-o familie, poate și datorită ei. Preotul nu mai este un străin, preotul este un om care se deschide sufletește față de oamenii lui care analizează problemele care-i frământă pe toți și dă glas doleanțelor și problemelor cetățenilor. Am reușit cu această publicație să determinăm autoritățile locale, de exemplu, să construiască un dispensar, cel vechi era pe cale de a se prăbuși. Această scrisoare pastorală o trimitem la câteva sute de prieteni ai parohiei din afara parohiei atât prin poștă cât mai ales pe internet”, recunoaște și mărturisește *Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda*. “*Zâmbete. – Un ateu se chinuise toată viața să demonstreze că nu există Dumnezeu. Făcea asta prin conferințe, articole, emisiuni, discuții etc. Într-o zi, aflându-se undeva într-o pustie singur, a văzut că spre el gonia un leu. A pornit și el la fugă, cât îl țineau puterile. Fugea și striga: „-Doamneeee! Doamneee!” Deodată, tocmai când leul era gata-gata să pună laba pe el, s-a auzit un glas puternic. Totul s-a oprit ca prin minune: omul, leul, parcă și timpul. Glasul a zis: „- Toată viața M-ai disprețuit și ai încercat pe ceilalți să-i convingi că nu exist. Acum, fiindcă ești în pericol, Mă chemi în ajutor?” Ateul, recăpătându-și mândria, a zis: „- Nu, Doamne, nu Te-am chemat în ajutor! Voiam doar să creștinezi dobitocul acesta!” În acel moment, leul, ridicat în două picioare, și-a așezat labele din față pe piept și, cu glas omenesc, cuviincios, a zis: „Binecuvântează-mi, Doamne, bucatele acestea, ca să-mi satur pânțelele cu ele, amin!” Îndată a început să mănânce din ateu” (Fragment din “Scrisoarea pastorală” nr. 245, publicată în luna ianuarie anul 2013).*

Revenind și referindu-ne în mod concret la această lucrare, mult folositoare și mult ziditoare de minte și suflet, pentru a înțelege mai bine mesajul paginilor îngrijite, pregătite și oferite de autor, spre lectură cititorului, se cuvine să menționăm faptul că *Părintele Profesor Dr. Alexandru Stănciulescu Bârda* a îngrijit și a editat un nou volum, *Nicolae Iorga, așa cum l-au cunoscut*, Editura „Cuget Românesc”, Bârda – Malovăț – Mehedinți, 2012, 271 pagini, în completarea celui publicat anterior, *Nicolae Iorga – concepția istorică*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Sitech, Craiova, 2011, 369 pagini. Cartea de memorialistică epistolară este rezultatul fericit al proiectului tematic inițiat de îngrijitorul volumului încă de prin anul 1980 și derulat timp de trei decenii. Inițiativa inspirată a *Părintelui Alexandru Stănciulescu Bârda*, prezentată la Simpozionul anual de comunicări al Muzeului Județean Botoșani, 20 – 21 noiembrie 1986, s-a materializat în timp în primirea a sute de scrisori „memorialistice” de la persoane care l-au cunoscut și au colaborat, mai mult sau mai puțin, cu Savantul Nicolae Iorga. Primele ecouri memorialistice au fost publicate cu titlul: „*Contribuții la cunoașterea activității și personalității lui Nicolae Iorga*”, în *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj – Napoca*, 28, 1987 – 1988, pp. 601 – 610; 29, 1989, pp. 583 – 599, Cluj – Napoca.

Autorul a prezentat în acest fel demersul său: „*noi adunăm, într-un mod sui-generis, date care pot constitui adevărate documente peste timp, care probează, incontestabil, popularitatea de care s-a bucurat marele cărturar și istoric în țara noastră. Sunt date care, adunate la cele deja cunoscute, constituie încă un pas în cunoașterea activității și personalității lui Nicolae Iorga. Ne-am adresat unor oameni din cele mai diverse colțuri ale țării și din cele mai variate*

domenii de activitate, cu rugămintea de a-și răscoli memoria și a ne împărtăși câte ceva despre amintirile care-i leagă de Nicolae Iorga. Încercarea noastră a depășit așteptările inițiale. Ea a răscolit jarul ușor acoperit de cenușa vremii și a dat la iveală lucruri neașteptate. Gestul tuturor care au avut amabilitatea să răspundă solicitării noastre este un act de cultură și patriotism, care merită toată lauda” (pp. 5-6).

Lucrarea memorialistică cuprinde: *Prefața* (pp. 5-19), *Tabel cronologic* (pp. 11-47) despre viața și activitatea complexă ale lui N. Iorga (preluat identic din sinteza autorului, *N. Iorga – concepția istorică*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Sitech, Craiova, 2011, pp. 15 – 51), 7 părți tematice, inegale ca număr de izvoare istorice letrice și ca intensitate memorialistică: *partea I:Nicolae Iorga – omul* (pp. 49 – 113), include 24 de emitenți cu 37 de evenimente memorate; *partea a II-a:Nicolae Iorga – profesorul* (pp. 115 – 171) cu 21 de epistolari și 26 de scrisori reproduse; *partea a III-a:Nicolae Iorga – cetățeanul* (pp. 173 – 181), cea mai modestă dintre toate, cu 4 memorialiști și tot atâtea „momente” moral – civice istorisite; *partea a IV-a:Nicolae Iorga – omul de cultură* (pp. 183 – 195), cu 8 referenți și 12 scrisori publicate; *partea a V-a:Nicolae Iorga – conferențiarul* (pp. 197 – 217), cu 16 apelanți la memorie și tot atâtea izvoare epistolare; *partea a VI-a:Nicolae Iorga – omul politic* (pp. 219 – 241), cu 13 emitenți și 20 de scrisori; *partea a VII-a:Nicolae Iorga – ecouri postume* (pp. 243 – 263), cu 13 corespondenți și 15 evocări pentru posteritate. Au existat unele cazuri în care un epistolar a oferit diverse informații prețioase, încadrate în diferite părți tematice ale cărții. Cele 130 de documente epistolare publicate sunt extrase, fragmente din scrisorile tematice primite de către *Părintele Alexandru Stănciulescu – Bârda*, timp de peste 30 de ani și ordonate în aproape 100 de dosare, în arhiva sa personală.

Cele 130 de scrisori / fragmente de scrisori sau de jurnale trebuie citite cu atenție, responsabilitate și obiectivitate, ținând seama de caracterul acestor izvoare istorice, puterea și intensitatea memoriei emitentului, procentul de „subiectivitate” obligatorie incumbat de textul acestor aduceri – aminte, gradul de apropiere / de colaborare a emitentului față de Nicolae Iorga etc. Evident, nu intenționez și nu beneficiez de spațiul editorial să prezint cele 130 de izvoare memorialistice. Invit și las cititorului plăcerea parcurgerii acestora, pe de o parte, judecarea și evaluarea lor prin propriul lui sistem de valori, pe de altă parte.

Voi insista mai mult însă asupra memorialiștilor botoșăneni și a amintirilor lor despre Nicolae Iorga. De ce? Fiindcă Savantul și Titanul s-a născut la Botoșani, la data de 5 / 17 iunie anul 1871, cât și asupra atitudinii sale față de trecutul Imperiului Otoman. Voi completa, de asemenea, excursul meu cu unele „vorbe de duh” sau „expresii de duh” rostite de / despre Nicolae Iorga. De exemplu, formator de tinere caractere, familist convins fiind, Nicolae Iorga a formulat următorul crez moral – civic: „*Când știi că numele-ți va trece la alții, nu ți-e iertat să-l transmiți cu pată și scădere. El trebuie să fie întreg și cinstit, adevărata avere lăsată acelor care nu vor moșteni decât aceasta*”. Alexandru Petrescu (din Craiova), cursant la Vălenii de Munte, județul Prohova, a povestit că, întrebând când se odihnește, Nicolae Iorga a răspuns: „*Când voi muri, voi avea destul timp să mă odihnesc*”. Ghiță Kirileanu, prieten statornic al istoricului, analizând poeziile acestuia, a conchis interogativ: „*Domnule Profesor, de ce nu scrieți numai în domeniul în care nu vă întrece nimeni?*” (p. 76). Gheorghe Hrușcă, profesor pensionar din localitatea Vlădeni, județul Botoșani, a povestit că printre cărțile citite ca elev în clasele primare a fost și un manual de istorie a românilor, elaborat de Nicolae Iorga. Apoi, fiind student al Titanului, a învățat metodă istorică și pedagogie de la acesta, utilizându-le ulterior în activitatea sa profesională la catedră (pp. 141 – 142). Ulterior, a rememorat participarea sa la formația de dansuri populare a Ligii Culturale, activitate lăudată de Nicolae Iorga (pp. 187 –

188). Prof. Univ. Dr. Mircea Petrescu – Dâmbovița, născut în anul 1915, student al lui Nicolae Iorga, și-a amintit că la cursurile sale profesorul „deseori făcea referințe la izvoare, pe care le cunoștea perfect, utilizând scurte însemnări pentru unele date de amănunt privitoare la istoria Imperiului Otoman” (p. 154).

Maria Schmidt, pensionară din municipiul Botoșani, a sintetizat amintirile sale în propoziția „*La Văleni era magistrul!*”, precizând că: „*L-am cunoscut personal pe Nicolae Iorga cu ocazia diferitelor conferințe pe care le ținea la Botoșani și apoi, mai îndeaproape, la cursurile de vară de la Vălenii de Munte - Prahova, pe care le-am urmat în anii 1926 – 1927. (...) Îmi amintesc de frumusețea cursurilor pe care le ținea Nicolae Iorga, de faptul că din toate răzbătea un puternic suflu patriotic. Mulți profesori universitari, care au audiat pe Nicolae Iorga la Vălenii de Munte, spuneau că așa vibrant vorbea, încât nici la Universitatea din București nu ținea asemenea cursuri, într-un limbaj atât de pitoresc, cu argumente atât de convingătoare și cu o logică atât de precisă*” (pp. 166, 168). Iosif E. Naghiu, profesor pensionar din localitatea Săveni, județul Botoșani, autor al unor contribuții științifice despre Magistrul său, publicate în *Hierasus*, anuarul Muzeului Județean Botoșani, a explicat că „*Despre Nicolae Iorga s-a creat, încă de pe când era printre noi, „mitul Iorga” sau „folclorul Iorga”. Nicolae Iorga a murit, dar „mitul Iorga” a trăit și este mereu augmentat. Am cunoscut pe Nicolae Iorga la Vălenii de Munte, unde mi-a dat o bursă în anul 1938. Am învățat foarte multe lucruri din expunerile magistrale, pe care le făcea la Vălenii de Munte între 15 iulie și 15 august. Veneau și profesori din străinătate, care vorbeau foarte admirativ despre activitatea multilaterală a lui Nicolae Iorga*” (pp. 206 – 207).

Ion T. Ionescu, general în rezervă, a audiat cursurile de istorie generală ale lui Nicolae Iorga la Școala Superioară de Război din București, în perioada anilor 1925 – 1927. În amintirile sale, fostul student al Magistrului a precizat, printre altele, că Profesorul a subliniat faptul că „*(...) în arhivele din Istanbul se găsesc documente prețioase în legătură cu Țările Române. Ne-a spus că era în curs de perfectare un document pentru schimbul de studenți turci și români și care vor fi viitorii cercetători ai arhivelor otomane*” (p. 145). Nu știu acum la ce tratative universitare – culturale româno – turce și la ce document făcea referire Nicolae Iorga, dar ele circumscriau un deziderat permanent exprimat de istoricul român, acela de a fi formați turcologi români, cercetători ai relațiilor româno – turce, obiectiv reiterat și în anul 1928, într-un studiu al său despre „*Cronicile turcești ca izvor pentru istoria românilor*”. Într-un alt context, pe alte meleaguri, ghidul turc de la Topkapı Sarayı Müzesi din Istanbul, o fostă absolventă a Facultății de Litere din București și studentă a lui Nicolae Iorga, a mărturisit, prin anul 1980, că „*la moartea Domnului Iorga am vărsat lacrimi ca după o rudă apropiată. A fost un genial istoric al lumii!*” (p. 253). Atitudinea și mărturisirile fostei studente a lui Iorga, turcoaică din Dobrogea, sunt sincere, credibile, în condițiile în care în Turcia a fost declarat *doliu oficial* la uciderea mișească a polihistorului, cunoscut și respectat istoric al Imperiului Otoman (vezi articolul lui Traian Udrea, „*Nicolae Iorga în conștiința neamului românesc (decembrie 1940 -vara anului 1944)*”, în *Hierasus*, anuar, III, 1980, Botoșani, p. 78).

Alexandru Mihăescu, fost elev al Liceului „August Treboniu Laurian” din orașul Botoșani și-a amintit emoționat, ziua de 28 noiembrie anul 1940: „*Într-o dimineață posomorâtă și rece de noiembrie 1940 eram în drum spre școală, împreună cu doi colegi cu care locuiam pe Calea Națională la nr. 56. Pe la mijlocul străzii Cuza Vodă, prin semiîntunericul dimineții, am văzut arborat pe frontispiciul Liceului „Laurian” drapelul îndoliat. Știam că școala noastră își făcuse o tradiție din a arbora drapelul îndoliat la moartea vreunui dintre foștii sau actualii profesori și elevi ai săi și ne întrebam nedumeriți ce s-a putut întâmpla. (...) (Dirigintele nostru)*

a venit în clasă în ținută de doliu, cu ochii înroșiți, ca după o noapte nedormită. (...) După câteva momente de grea așteptare, ne-a spus doar atât:

”- Un minut de reculegere!”

Cu capul în piept, ca și cum ar fi vrut să-și aducă aminte de ceva, cu frumoasa lui voce de bas, care gălgâia de durere, cu ochii plini de lacrimi, ne-a spus cam aceste cuvinte, care mă-ngrozesc și astăzi:

„- Copii, în această noapte, bandiții legionari au ucis în mod brutal pe marele nostru savant Nicolae Iorga...!”. (...)

Spre sfârșitul zilei de curs, elevii altor clase mai de jos ne-au adus vestea că a venit poliția legionară. Un camion plin cu derbedei în cămăși verzi și înarmați, care au fost întâmpinați la intrarea principală a școlii de către întregul corp profesoral, în frunte cu directorul I.V. Luca (...). La dorința lor de a intra, I.V. Luca a răspuns:

„- Aici e locaș de cultură, nu se intră cu arme!”

Huliganii s-au întors fără nici un rezultat (...).” (pp. 255 – 258).

Marea majoritate a epistolarilor a trecut la cele veșnice. Au rămas aceste mărturii, adunate cu multă seriozitate și meticulozitate, cu pasiune și răbdare de către *Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda* într-un volum consistent și captivant, *pentru ca amintirile lor să nu se uite niciodată, iar icoana Savantului Nicolae Iorga să ne călăuzească mereu gândurile, acțiunile, pașii și hotărârile sau deciziile!...*

Așadar, parcurgând și străbătând cele 270 pagini, structurate în cele 26 de capitole ale acestei cărți, vom observa și constata sau concluziona că lucrarea de față este una de factură enciclopedică, polivalentă, diversă, substanțială, densă și bogată sau chiar variată!... Este un volum nu doar istoric sau cronologic ci și unul de problematizare și dezbateră, a unor situații și probleme foarte variate, complexe, complete și foarte actuale sau contemporane...

Prin urmare, acum, în încheiere, știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu *Părintele Alexandru Stănciulescu Bârda* este un prilej de mare înălțare sufletească și intelectuală, precum și de adevărată sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăceilor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe acești slujitori ai vieții noastre bisericesti și ai spiritualității noastre duhovnicești, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă!... De aceea, cartea (aceasta), și multe altele, care a apărut și ca o încununare sau ca un omagiu și prinos de recunoștință, adus *Părintelui Alexandru Stănciulescu, mai cu seamă că anul acesta – 2013, a împlinit 60 de ani de autentică viață pilduitoare*, se dorește a fi un pas spre revenirea la normalitatea cinstirii înaintașilor noștri așa cum se cuvine, aducându-ne, astfel, aminte „de mai marii noștri”!...

Și totodată vrednicului autor – Părintele Dr. Alexandru Stănciulescu Bârda, pe care ținem să-l felicităm și pentru această lucrare – pe care o recomandăm tuturor cu toată căldura, îi dorim să ne mai hrănească mințile și sufletele noastre și cu alte lucrări ziditoare și folositoare nouă și urmașilor noștri, arătându-ne prin toate acestea tinerețea spirituală cu care l-a înzestrat Dumnezeu pe devotatul și iubitul Său fiu - slujitor!...

Drd. Stelian Gomboș